

EU
CARES.

#YOUTH

VIRTUELNI PRIRUČNIK

U okviru projekta

EU-CARES Evropski kolektivni narativi za pomirenje i isceljenje traume
putem angažovanja mladih i pripovedanja

Referentni broj projekta 101093735

OBJAVLJENO U
OKTOBRU 2023

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

SAŽETAK

UVOD

Postoje različiti načini na koje se prošlost može prevesti u sadašnjost - putem sećanja i pričanja priča! Sećanje je moćno oruđe koji pojedincima omogućava da premoste jaz između prošlosti i sadašnjosti. Ono služi kao skladište iskustava, emocija i naučenih lekcija. Kada se prisećamo događaja, ne samo da ponovo proživljavamo prošlost, već je i oblikujemo kroz prizmu naših trenutnih perspektiva i emocija. Ovaj dinamičan odnos između sećanja i sadašnjosti ima potencijal za isceljenje i transformaciju.

Proces samoisceljenja od traumatičnih događaja često se opisuje kao strm i naporan uspon. Trauma ostavlja trajne otiske na psihi individue, utičući na mentalno, emocionalno i fizičko blagostanje. Isceljenje zahteva nameran i često kontinuiran napor da se sa traumatičnim sećanjima suoči, da se ona obrade i na kraju integrišu u sopstvenu priču. Sama sećanja mogu biti izvor isceljenja, ali i potencijalni kamen spoticanja. Iako suočavanje s bolnim sećanjima može dovesti do katarze i rasta, ono takođe može biti emocionalno razarajuće.

Izlečiti čitave zajednice od kolektivne traume je još veći izazov. Kolektivna trauma obuhvata događaje koji utiču na celokupne grupe, kao što su prirodne katastrofe, pandemije, teroristički akti ili istorijske nepravde. Ovi događaji ostavljaju međugeneracijske ožiljke koji nisu ograničeni na pojedince koji su direktno doživeli određenu traumu. Trauma se može prelivati iz generacije u generaciju, utičući na kolektivnu psihu zajednice ili društva. Ona može stvarati podele, produžavati cikluse nasilja i izazivati nepoverenje među različitim grupama.

Suočavanje s kolektivnom traumom zahteva višeslojan pristup. To podrazumeva priznavanje istorijskih nepravdi ili traumatičnih događaja, validaciju iskustava onih koji su njima pogođeni i rad na pomirenju i isceljenju. Pričanje priča i deljenje sećanja postaju ključni alati u ovom kontekstu, jer pomažu u stvaranju zajedničkog narativa koji priznaje prošlost, dok podstiče empatiju i razumevanje među različitim grupama. Štaviše, isceljenje od kolektivne traume često zahteva promene praktičnih politika, društvene intervencije i dugoročne napore za izgradnju zajednice.

Prevođenje prošlosti u sadašnjost kroz sećanja i pripovedanje je složen i duboko ličan proces. Iako može biti izvor individualnog isceljenja, suočavanje s kolektivnom traumom i isceljenje celih zajednica nosi još veće izazove. To je proces koji zahteva zajednički napor da se suočimo s prošlošću, negujemo empatiju i pomirenje, i radimo na inkluzivnijoj i harmoničnijoj budućnosti.

Ovaj priručnik je rezultat brojnih aktivnosti, istraživanja, intervjua, analiza, prikupljanja najboljih praksi, okruglih stolova i Think Tank događaja koji su uspešno realizovali partneri u Belgiji, Italiji, Poljskoj, Bosni i Hercegovini, Srbiji, Crnoj Gori i Albaniji.

NAZIV PROJEKTA: EU-CARES EVROPSKI KOLEKTIVNI NARATIVI ZA POMIRENJE I ISCELJENJE TRAUME PUTEM ANGAŽOVANJA MLADIH I PRIPOVEDANJA

REFERENTNI BROJ PROJEKTA: 101093735

TRAJANJE PROJEKTA: 24 MJESECA

NAZIV PUBLIKACIJE: EU-CARES VIRTUELNI PRIRUČNIK

VODEĆI AUTOR: SARAJEVO MEETING OF CULTURES

DIZAJN I ILUSTRACIJE: IDEA LAB FOUNDATION

ZASLUGE: CANVA PRO

OBJAVLJENO: OKTOBAR, 2023

PARTNERI NA PROJEKTU:

OUT OF THE BOX INTERNATIONAL

[HTTPS://OUTOFTHEBOX-INTERNATIONAL.ORG/](https://outofthebox-international.org/)

SARAJEVO MEETING OF CULTURES

[HTTPS://SMOC.BA/](https://smoc.ba/)

CESIE

[HTTPS://CESIE.ORG/](https://cesie.org/)

INTELEKTUALET E RINJ, SHPRESE

[HTTPS://IRSH.AL/](https://irsh.al/)

IDEA LAB FOUNDATION

[HTTPS://WWW.IDEA.LABDRG.EU/](https://www.idea.labdrg.eu/)

NVO PRIMA

[HTTPS://WWW.NVOPRIMA.ORG/](https://www.nvoprime.org/)

CENTAR ZA SOCIJALNE INOVACIJE CENTRIFUGA

[HTTPS://CENTARCENRIFUGA.RS/HOME/](https://centarcentrifuga.rs/home/)

PERPETUUM MOBILE - INSTITUTE FOR YOUTH

[HTTPS://WWW.PM.RS.BA/BH/](https://www.pm.rs.ba/bh/)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

EU
CARES.

#YOUTH

ODRICANJE OD ODGOVORNOSTI: PROJEKAT "EU-CARES EVROPSKI KOLEKTIVNI NARATIVI ZA POMIRENJE I ISCELJENJE TRAUME PUTEM ANGAŽOVANJA MLADIH I PRIPOVEDANJA" FINANSIRA EVROPSKA KOMISIJA. OVA PUBLIKACIJA ODRAŽAVA ISKLJUČIVO STAVOVE AUTORKI I AUTORA, I KOMISIJA SE NE MOŽE SMATRATI ODGOVORNOM ZA BILO KAKVU UPOTREBU NASTALU KORIŠĆENJEM INFORMACIJA SADRŽANIH U NJOJ.